

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

peuterspeelzaal de Wigwam

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 7 juni 2019

Samenvatting

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 14 maart 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuterspeelzaal de Wigwam. Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal) achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de voorschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en voorschoolse educatie 2019. Dit kinderdagverblijf maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op het kinderdagverblijf en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

We zien dat de pedagogisch medewerkers rekening houden met wat de peuters nodig hebben. De pedagogisch medewerkers werken met een programma waarmee zij de ontwikkeling van de peuters stimuleren op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. De pedagogisch medewerkers passen bij ieder thema een speelhoek aan, waardoor de peuters fijn spelen en tegelijkertijd nieuwe dingen leren.

De pedagogisch medewerkers houden bij hoe het met een peuter gaat. Ze zorgen ervoor dat peuters extra aandacht en hulp krijgen als ze iets moeilijk vinden. Ook dagen ze de peuters uit om nieuwe dingen te leren. De pedagogisch medewerkers spelen mee in de hoeken en geven de peuters aandacht in kleine groepjes. De sfeer in de groep vinden we prettig. De pedagogisch medewerkers gaan op een positieve manier met de peuters om.

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. In overleg met de ouders dragen zij deze informatie, voordat de peuter vier jaar wordt, over aan de leraar van

**Kinderopvangorganisatie: Stichting
Peuterspeelzalen Maasdriel**

LRK-nummer: 254881725

Totaal aantal doelgroeppeuters: 8

groep 1 van de basisschool. De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij tevreden zijn over hoe het gaat op het kinderdagverblijf en dat hun kind er met plezier naar toe gaat.

Ook volgen de leiding en de pedagogisch medewerkers verschillende scholingen om steeds beter te worden in hun werk.

Wat kan beter?

Naast bovenstaande positieve punten zijn er ook punten die beter kunnen.

Wat vooral beter kan is dat de gemeente beter samenwerkt met de peuterspeelzalen en scholen om na te gaan hoe ze de voorschoolse educatie kunnen verbeteren en hoe ze ervoor kunnen zorgen dat alle peuters deelnemen aan een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf. Zeker voor kinderen die een taalachterstand hebben is het belangrijk dat zij al vroeg gestimuleerd worden in hun taalontwikkeling. Hiermee kan voorkomen worden dat ze met een achterstand aan de basisschool beginnen.

Op de Wigwam zien we dat de pedagogisch medewerkers rekening houden met wat de peuters nodig hebben, maar dat ze hiervoor nog weinig plannetjes maken om na te gaan of de extra begeleiding van de peuters wel genoeg geholpen heeft. De pedagogisch medewerkers hebben ook te weinig extra werkuren om dit zorgvuldig te doen.

De pedagogisch medewerkers stimuleren ouders te weinig om thuis ook met hun peuter te spelen en hen nieuwe dingen te leren die ook op het kinderdagverblijf aan de orde komen. Het zou goed zijn om met ouders afspraken hierover te maken.

Omdat voor de 7 peuterspeelzalen van de Stichting Peuterspeelzalen Maasdriel maar 1 coördinator/beleidsmedewerker voor twee dagen werkzaam is, zijn er te weinig mogelijkheden om gericht aan de kwaliteit van de peuterspeelzaal te werken.

Er is dan ook u geen plan waarin staat wat goed gaat en wat verbeterd kan worden.

De leiding en de pedagogisch medewerkers betrekken ouders niet bij

de kwaliteit van het kinderdagverblijf. Ze informeren ouders hier niet over en ze vragen ook niet aan ouders hoe zij vinden dat het gaat. Bijvoorbeeld of ze tevreden zijn over de pedagogisch medewerkers en wat ze van de thema's en activiteiten vinden.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op peuterspeelzaal de Wigwam.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten bekeken, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers en de pedagogisch beleidsmedewerker/coördinator.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen en de conclusie. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Kan beter
- Voldoende
- Goed

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op peuterspeelzaal de Wigwam.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op de Wigwam als 'kan beter'. Op de meeste standaarden zijn verbeteringen mogelijk.

Context

Tijdens het bezoek aan de Wigwam zijn met de pedagogisch beleidsmedewerker/coördinator een tweetal situaties besproken die een belemmering vormen voor het uitvoeren van kwalitatief goede voorschoolse educatie.

Allereerst het gebrek aan regie, monitoring en adequate handhaving vanuit de gemeente. De gemeente is verantwoordelijk voor de voorschoolse educatie in de gemeente. Dit betekent dat de gemeente er voor moet zorgen dat voldoende kinderen met een ontwikkelingsachterstand aan vve deelnemen en dat de voorscholen in staat gesteld moeten worden om goede voorschoolse educatie te bieden. Dit is volgens de beleidsmedewerker nu niet het geval. Daarnaast dient de gemeente met alle betrokken partners (houders, schoolbesturen, GGD) samen te werken en afspraken te maken over de uitvoering van het vve beleid en te monitoren of vve het gewenste effect heeft. In 2013 en 2017 heeft de inspectie al geconstateerd dat de gemeente Maasdriel ten aanzien van het vve beleid veel zaken niet op orde had. Hoewel de beleidsmedewerker aangeeft dat er sindsdien een vve convenant is getekend, wordt ook aangegeven dat dit convenant op veel onderdelen niet wordt nageleefd. Het betreft onder andere een gebrekkige toeleiding van doelgroeppeuters naar voorschoolse educatie, onvoldoende facilitering van de voorscholen voor coaching en professionalisering en een niet goed functionerend zorgnetwerk voor peuters die externe zorg nodig hebben en/of met complexe (gezins)problematiek te maken hebben.

Ten tweede betreft het het beleid en de organisatiestructuur van de Stichting Peuterspeelzalen Maasdriel. Deze stichting kent 7 peuterspeelzalen. Naast de pedagogisch medewerkers op de groepen is er qua overhead slechts één medewerker voor twee dagen per week. Deze medewerker voert alle taken uit die horen bij directie/coördinatie, leidinggeven, beleidsontwikkeling, communicatie en pr. Dit betekent dat de beschikbare tijd nu vooral ingezet wordt voor het draaiende houden van de peuterspeelzalen, maar dat van het bewaken en verbeteren van de kwaliteit nauwelijks sprake is. Dit blijkt ook uit de waarderings uit dit rapport. Zorgelijk is ook de wankel bestuurlijke basis. Het bestuur van de stichting bestaat uit drie vrijwillige bestuurders, waarvan één bestuurslid binnenkort vertrekt.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft in april 2018 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden enkele tekortkomingen vertoonden. De peuterspeelzaal heeft deze tekortkomingen weggewerkt.

Afspraken over vervolgtoezicht

Er is geen aanleiding voor vervolgtoezicht. Peuterspeelzaal de Wigwam valt onder het reguliere vve-toezicht.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderungen en de resultaten van het onderzoek op peuterspeelzaal de Wigwam.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling	•		
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•		
OP6 Samenwerking	•		

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarden we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers van de peuterspeelzaal gebruiken een vve-methode. Hiermee stimuleren zij de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek. We constateren dat de pedagogisch medewerkers doelgericht werken aan de uitvoering van het aanbod.

De pedagogisch medewerkers richten de ruimte aantrekkelijk in. In de inrichting zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt.

Er zou in de ruimte wel meer aandacht besteed kunnen worden aan de ontluikende geletterd- en gecijferdheid van de peuters. Ook kunnen meer levensechte spel- en leermaterialen toegevoegd worden waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen. Daarbij moet opgemerkt worden dat ons bezoek plaatsvond aan de start van een nieuw thema. De peuterspeelzaal geeft aan dat in de loop van de weken de ruimte verder ingericht wordt volgens het thema, onder andere met meegebrachte materialen van thuis.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarden we als 'kan beter'.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een observatie-instrument. Hiermee hebben ze zicht op de ontwikkeling van een peuter. Zij bespreken de bevindingen op vaste momenten met ouders.

De voorschool kan de observatiegegevens echter nog beter benutten in een cyclisch proces van doelen stellen, passende educatie bieden

aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod. Tijdens de observatie hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers de informatie over de ontwikkeling wel benutten om de activiteiten af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters, maar dat dit nog te weinig planmatig gebeurt. De stimuleringsplannen voor de doelgroepkinderen zijn een goeie aanzet voor deze ontwikkeling.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd. De standaard pedagogisch-educatief handelen waarden we als 'kan beter'.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat waarin de regels en routines duidelijk zijn. Zij kunnen echter meer opbrengstgericht werken door het stellen van doelen voor peuters die aansluiten op de zone van naaste ontwikkeling. Vanuit deze doelen kunnen zij de instructies, spelbegeleiding, opdrachten en tijd afstemmen op de behoeften van groepjes en individuele peuters. Dit zorgt ervoor dat alle peuters actief en betrokken zijn. De tijd kan daarmee meer effectief gebruikt worden.

Ook liggen er nog kansen om het educatief handelen te versterken. Het gaat hierbij om het stimuleren van de interactie tussen peuters, het bevorderen van aanpakgedrag en gerichte taalbevordering.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarden we als 'kan beter'.

De pedagogisch medewerkers werken samen met de basisscholen door, bij de overdracht, informatie over de doelgroepeuters uit te wisselen. Er zijn afspraken over de wijze waarop ze de gegevens van de peuters aanleveren aan de basisschool. Voor de doelgroepeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens. De voorschool en de basisschool zorgen bovendien voor een doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie. Er is een doorgaande lijn in het aanbod en de zorg en begeleiding.

De voorschool ziet ouders nog te weinig als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen. Het ontbreekt aan gericht ouderbeleid om dit te realiseren. De pedagogisch medewerkers geven ouders voldoende informatie over de ontwikkeling van hun kinderen maar betrekken ouders nog te weinig concreet bij deze ontwikkeling. Zij stimuleren hen nog weinig actief om thuis activiteiten te doen. De peuterspeelzaal informeert de ouders wel over het actuele thema via een nieuwsbrief. Hierin staan de activiteiten die in het kader van het thema worden gedaan met de peuters. Ook de liedjes en woorden die aan bod komen worden hierin vermeld. Daarnaast informeren de

pedagogisch medewerkers de ouders over de activiteiten bij de brengen haalmomenten.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•		

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard ontwikkelingsresultaten waarderen we als 'kan beter'.

De leiding en de pedagogisch medewerkers hebben nog geen doelen gesteld op de verschillende ontwikkelingsgebieden die passen bij de kenmerken van de kindpopulatie. Ook de ontwikkelingsgroei van de kinderen kan daarbij betrokken worden. We nodigen de voorschool uit om deze doelen te stellen en middels het observatiesysteem na te gaan in hoeverre de voorschool de doelen behaalt. Dit geldt zowel voor de doelgroepkinderen, als voor de gehele peutergroep. Hiermee kan de voorschool immers concreet aantonen welke resultaten er in de eerste jaren vve bereikt worden.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog	•		

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarderen we als 'kan beter'.

Zoals aangegeven bij de context in hoofdstuk 2 schiet de aandacht voor het borgen en verbeteren van de kwaliteit op dit moment te kort.

Hoewel de houder van de peuterspeelzaal in haar pedagogisch beleidsplan heeft aangegeven dat er voorschoolse educatie wordt aangeboden is niet duidelijk hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt.

De peuterspeelzaal heeft geen specifieke doelen voor voorschoolse educatie geformuleerd. De leiding van het kinderdagverblijf geeft aan dat er ook geen sprake is van een cyclisch werkend systeem van kwaliteitszorg om na te gaan of de peuterspeelzalen voldoende kwaliteit bieden op het gebied van voorschoolse educatie.

Het ontbreekt de leiding aan tijd om regelmatig het pedagogisch en educatief handelen van de pedagogisch medewerkers in beeld te brengen. Ook ouders worden niet bevraagd op hun tevredenheid.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarderen we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers werken gezamenlijk aan verbetering van hun professionaliteit. Zo volgen zij verschillende scholingen om hun kennis en vaardigheden te versterken. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk de voorschoolse educatie te verbeteren.

De pedagogisch medewerkers zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zij zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de ontwikkeling van de peuters. We constateren dat de voorschool werkt vanuit een transparante en integere cultuur en dat er sprake is van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

Het kwaliteitsbewustzijn van de pedagogisch medewerkers kan nog versterkt worden wanneer op stichtingsniveau meer aandacht komt voor het evalueren, verbeteren en borgen van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. De leiding kan dan ook meer sturen op de kwaliteit van de voorschoolse educatie.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarderen we als 'kan beter'.

De leiding van het kinderdagverblijf verantwoordt zich op dit moment niet (via de houder) aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. De gemeente vraagt hier ook niet om. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het aantal doelgroeppeuters en over het aantal maanden dat zij vve hebben gehad. We zien ook dat de voorschool belanghebbenden nog te weinig betreft bij de ontwikkeling van haar beleid. Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat zij nauwelijks informatie ontvangen over het beleid en de verbeteracties van de voorschool.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Ik dank de inspecteur voor de genomen moeite om goed naar het werk te kijken dat gedaan wordt op peuterspeelzaal De Wigwam. De conclusie op alle aspecten, kan beter, onderschrijf ik op alle aspecten, behalve informatie aan ouders. Daar kom ik later op terug.

Het gebrek aan regie, monitoring en adequate handhaving door de gemeente is een onwenselijke situatie, die uitgebreid is besproken. Sinds het bezoek van de inspecteur is er duidelijk verbetering in de houding van de gemeente gekomen. Er is een beleidsambtenaar aangenomen, die zich in gaat zetten voor de VVE. Ik heb er, na nadrukkelijke excuses van de wethouder, alle vertrouwen in dat de komende tijd gebruikt gaat worden om de VVE te verbeteren.

De tweede situatie die in het rapport benoemd is, is die van de organisatiestructuur van de Stichting. Het minimale aantal uren voor overhead en het kleine aantal bestuursleden is een probleem. Aangezien er veel tijd besteed wordt aan het draaiend houden van de 7 locaties, is er weinig tijd voor structurele kwaliteitsverbetering. Op dit moment is er een onderzoek gaande, om te kijken welke koers de Stichting de komende jaren (ook financieel) kan varen. Dit zal het huidige bestuur handvaten geven om de juiste richting te kiezen.

Aanbod, op het gebied van aanbod zal er meer gelet worden op het aanbod van ontluikende geletterdheid en gecijferdheid bij peuters. Er zal aandacht besteed worden aan een cyclisch proces van doelen stellen en passende educatie bieden aan peuters en het bijstellen en evalueren van doelen en het educatieve aanbod. Er zal meer planmatig gewerkt moeten worden.

Er zal in de toekomst meer geobserveerd worden door de pedagogisch beleidsmedewerker (meer uren?) en vervolgens naar aanleiding daarvan gewerkt worden aan de versterking van het pedagogisch handelen.

De samenwerking met de school en ouders kan beter, volgens het rapport. De ouderinformatievoorziening is tijdens het bezoek niet duidelijk naar voren gekomen. De nieuwsbrief is al verbeterd en ouders worden meer betrokken bij de activiteiten.

De standaardkwaliteitszorg kan volgens het rapport beter, het borgen en verbeteren van de kwaliteit moet aandacht krijgen de komende tijd. Er zal een cyclisch werkend systeem moeten zijn. Ik ben daarover al in beraad.

De verantwoording aan de gemeente is minimaal. Ouders geven aan te weinig betrokken te zijn bij het beleid van de peuterspeelzaal. Door

het instellen van een oudercommissie is 2018, waaraan advies wordt gevraagd. Worden ouders beter op de hoogte gehouden.

Het rapport geeft duidelijk aan dat er veel verbeterpunten zijn. In samenwerking met de gemeente en andere instellingen zoals de voorschoolse voorzieningen , cb's, bibliotheek, scholen en maatschappelijk werk, zie ik de toekomst van psz de Wigwam met vertrouwen tegemoet.